

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt tirsdag den 13. juli 2021

Lukkede døre

Sag 23/2021

Foranstaltning under efterforskning i straffesag
(advokat A, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Københavns Byret den 1. december 2020 (SS 90-31777/2020) og af Østre Landsrets 14. afdeling den 10. december 2020(S-3324-20).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Oliver Talevski, Jan Schans Christensen og Anne Louise Bormann.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse ændres, således at det bestemmes, at det i medfør af retsplejelovens § 783, stk. 1 og 3, jf. § 780, stk. 1, nr. 2, jf. § 781, stk. 1 og 5, burde have været tilladt Københavns Politi at foretage aflytning af samtaler eller udtalelser, der foregår på lokaliteter og områder i Danmark, hvor mistænkte B, cpr.nr... befinder sig.

Advokat A har som beskikket advokat for mistænkte nedlagt påstand om stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

B er mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 289 a, jf. § 289, jf. § 81 d, stk. 2, herunder i form af omfattende svig med såkaldte Covid 19-hjælpepakker.

I oktober 2020 indledte Københavns Politi efterforskning mod B. Som led i efterforskningen fik Københavns Politi ved en række kendelser tilladelse til hemmelige ransagninger, anden aflytning, teleobservation og gps-observation af mistænkte.

Henholdsvis den 16. og 24. november 2020 observerede Københavns Politi møder mellem B og andre personer, der efter politiets opfattelse stod i forbindelse med hans aktiviteter relateret til svig med offentlige midler mv. Disse møder fandt sted i fællesarealer på hoteller i København.

Ud fra et ønske om fremover at kunne foretage aflytning af sådanne møder ved brug af teknisk udstyr, fremsatte anklagemyndigheden den 1. december 2020 i byretten anmodning om tilladelse til at foretage aflytning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, af samtaler eller udtalelser, der foregår de steder i Danmark, hvor B befinder sig.

Ved kendelse af samme dag bestemte byretten, at anmodningen ikke blev taget til følge. Af byrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”Således som anklagemyndighedens anmodning er formuleret, vedrører den aflytning af en hvilken som helst, ikke nærmere specificeret, lokalitet i Danmark, hvor mistænkte måtte befinde sig.

Retten finder, at en tilladelse som begæret ikke ville kunne opfylde specificationskravet i retsplejelovens § 783, stk. 1, 2. pkt., da det ikke i kendelsen vil være muligt at angive den eller de lokaliteter, som indgrebet angår, hvorfor der ikke findes hjemmel til at meddele det begærede indgreb.”

Anklagemyndigheden kærede kendelsen til landsretten, der ved kendelse af 10. december 2020 stadfæstede byrettens kendelse. Af landsrettens begrundelse fremgår bl.a.:

”Det følger af retsplejelovens § 783, stk. 1, at indgreb i meddelelshemmeligheden sker efter rettens kendelse, og at det i kendelsen skal anføres bl.a., hvilke lokaliteter indgrebet angår.

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 227 af 6. juni 1985. Det følger af side 74 i betænkning 1023/1984 ”Betænkning om Politiets indgreb i meddelelshemmeligheden og anvendelse af agenter”, hvortil der henvises i lovforslaget (lovforslag nr. 164A af 1. februar 1985), at indgrebet skal specificeres i kendelsen, idet man herved sikrer, at den bemyndigelse, som kendelsen giver politiet, får en præcis afgrænsning. I betænkningen hedder det endvidere samme sted bl.a.:

”Angivelsen af f.eks. i hvilke lokaliteter en rumaflytning (anden aflytning) må finde sted kan dog godt ske med en vis fleksibilitet. Hvis politiet således ønsker at aflytte de samtaler, som en mistænkt narkotikahandler vil føre på et bestemt

hotel, må det f.eks. være tilstrækkeligt i kendelsen at bemyndige politiet til aflytning ”i det værelse på hotel PP, hvor personen NN vil indlogere sig” uden på forhånd at angive værelsets nummer.”

Som anført af byretten er anklagemyndighedens anmodning formuleret således, at den vedrører aflytning af en hvilken som helst, ikke nærmere specificeret, lokalitet i Danmark, hvor B måtte befinde sig.

Landsretten tiltræder på den baggrund, at anmodningen ikke opfylder specificationskravet i retsplejelovens § 783, stk. 1, 2. pkt.”

Anklagemyndigheden har oplyst, at B den 18. marts 2021 er blevet anholdt i sagen.

Anbringender

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at angivelsen i henhold til retsplejelovens § 783, stk. 1, 2. pkt., af den eller de lokaliteter, hvor et indgreb i meddelelshemmeligheden skal foretages, kan ske med en vis fleksibilitet.

Lokaliteten for indgrebet behøver således ikke at være geografisk afgrænset, men kan ligeledes specificeres som de steder, hvor mistænkte befinder sig.

Det skal endvidere indgå i vurderingen, at specificationskravet ikke skal fortolkes på en sådan måde, at det afskærer politiet fra effektiv efterforskning af alvorlig kriminalitet.

Da anmodningen i den foreliggende sag angik anden aflytning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, og da politiet således kunne have foretaget aflytning efter forudgående observation af B, ville der endvidere ikke have været risiko for, at tilfældige personer aflyttes.

Selvom specificationen ifølge anklagemyndighedens anmodning ikke ansås som tilstrækkelig, burde der være blevet givet tilladelse til aflytning af B på lokaliteter og områder, hvor offentligheden har almindelig adgang, alternativt til aflytning på lokaliteter og områder i det fri (udenfor).

Indgrebsadvokat, A har anført navnlig, at anklagemyndighedens anmodning efter sit indhold var så generel, at den ikke opfyldte specificationskravet efter retsplejelovens § 783, stk. 1, 2. pkt., sådan som dette skulle afgrænses med udgangspunkt i forarbejderne og tidligere højeste-

retspraksis, og at der i den foreliggende sag ikke var grundlag for en særlig lempelig fortolkning af specifikationskravet.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår en anmodning fra anklagemyndigheden om, at det burde have været tilladt Københavns Politi at foretage aflytning af samtaler eller udtalelser, der foregik på lokaliteter og områder i Danmark, hvor B befandt sig, jf. retsplejelovens § 783, stk. 1 og 3, jf. § 780, stk. 1, nr. 2, jf. § 781, stk. 1 og 5.

Hvis det blev tilladt politiet at foretage anden aflytning efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 2, på lokaliteter og områder i Danmark, hvor en mistænkt befinder sig, uden yderligere specifikation, ville det være overladt til politiet selv at vurdere, om betingelserne for at foretage aflytning er til stede i en given situation. Tilsvarende ville gælde for en tilladelse til at foretage aflytning på lokaliteter og områder, hvor offentligheden har almindelig adgang, eller en tilladelse til at foretage anden aflytning på lokaliteter og områder i det fri.

Det tilkommer som anført i Højesterets kendelser af 14. september 1999 (UfR 1999, s. 2030) og af 26. september 2001 (UfR 2001, s. 2524/2) efter retsplejelovens § 783 retten – og ikke politiet – at tage stilling til, om betingelserne for at foretage et indgreb i meddelelseshemmeligheden er til stede.

Med disse bemærkninger og i øvrigt af de af landsretten anførte grunde tiltræder Højesteret, at specifikationskravet i retsplejelovens § 783, stk. 1, 2. pkt. ikke er opfyldt.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.